

Hvor blev respekten af?

Af Fie Hald Amelung

*Han indskrev sit had på hver drengesag
med mesterligt udførte spanskørsslag
der svirpede over kujon og helt
som var han domptør i et cirkustelt“*

Således skriver Halfdan Rasmussen i et af sine digte, om hans skoletid i 20'erne. Et digt om voldelige afstrafningsmetoder og magtliderlige lærere fra en barsk skolegang. Læreren skulle bestemt ikke føle sig nødsaget til at udvise respekt overfor eleverne, mens de kære små drengsbørn fik sig et slag med spanskørret, hvis ikke de udviste den allerhøjeste respekt for læreren.

Det er ikke ligefrem sådan, jeg vil beskrive min egen skoletid – tvært imod. For på en helt almindelige folkeskole i udkanten af København, i 2000'erne, forekom skolegangen en smule anderledes. Jeg kan næsten være tilbøjelig til at sige, at lære- og elevrollerne var byttet om. Jeg husker tydeligst kristendomstimerne, der endte ud med at blive noget for sig. Klokkerne ringede ind, og læreren trådte ind ad døren. Han var en blid, ældre mand, men virkede altid en smule nervøs. Man kunne se det på ham, når han gang på gang hev ud i sin tætknappede skjortekrave, som om han ikke kunne få luft. Man kunne se det, når hans øjnene flakkede hurtigt fra elev til elev, som et forvirret dådyr fanget af billygter, og man kunne ikke mindst se det på måden han gentagende gange skulle ændre på hans hentehårs-frisure, uden helt at vide, hvad han skulle gøre ved den. Han lagde altid ud med at sætte sig ved kateteret, for pænt at vente på de elever, som altid kom smådumpende ind i klassen ti minutter efter timestart. Aldrig sagde han noget til dem, men smilede i stedet lidt nervøst, som om det var ham selv, der havde foretaget sig noget fejlfuldt. Og så gik tumulten ellers i gang. Højtråbende elever med flabede kommentarer, der gjorde det komplet umuligt at få enhver form for undervisning gennemført. Det er, hvad jeg vil kalde definitionen af respektløshed. Det var i disse kristendomstimer, at det for første gang gik op for mig, hvordan respekten mellem lærere og elever har taget et kæmpe ryk i udviklingen.

For ikke længe siden besøgte jeg min oldemor. At træde ind i hendes lille lejlighed, er som at komme 80 år tilbage i tiden. Der lugter mest af alt af gamle egetræsmøbler og støvede bøger, som godt og vel fylder en tredjedel af hendes 50 m² lille lejlighed. Alt i alt bærer lejligheden præg af de gamle 20'ere, og ligeledes gør hendes historier om hendes skolegang. En skolegang der på mange måder kan relateres til Halfdan Rasmussens digt om spanskrør og magtforskel. For min oldemor står erindringerne om hendes skolegang meget klart i hovedet, selvom hun har rundet de 93 år. Hun fortæller detaljeret om den gang, hun trådte ind i klasseværelset, blot få minutter efter timen var startet. Det var alligevel minutter nok til, at læreren ikke kunne acceptere det. Ydmygende måtte min lille 8-årige oldemor gå op til lærerens kateter, og lærerinden fandt i tavshed en lineal frem og gav hende 5 slag over fingrene. Det var de fem slag der gjorde, at min oldemor aldrig kom for sent igen.

Det kan i særdeleshed forarge mig, hvad der skal til, for at få en elev til at vise respekt for læreren. Jeg er noget så glad for, at man i hele min egen skoletid, ikke har måttet benytte lineal-metoden, hvis eleverne opførte sig påklageligt. Det ville uden tvivl have givet mig nogle slag over fingrene et par gange. I stedet kunne det have klædt nogle af eleverne fra min folkeskoleklasse, at vise lidt respekt for lærerne og ikke mindst for skolen generelt.

En enkelt episode har især markeret sig tydeligt, når det handler om respektløshed. Det drejer sig om en aften i 8. klasse. Som sædvanlig var der ikke nogen forældre, som ville lægge hus til vi 25 unge mennesker, der gerne ville feste. Vi måtte derfor endnu engang holde til i skolegården på vores skole, hvilket selvfølgelig ikke var synderligt interessant. Det endte derfor også med, at drengene skulle have gang i lidt ballade. Til at starte med rendte de lidt rundt oppe på skolens tag. Da det heller ikke var helt sjovt nok, måtte de søge til andre metoder. Det viste sig ret hurtigt, at fem-seks drenge på ganske kort tid kunne vælte en ellers solid murstensmur. Konsekvenserne var ikke store, for det blev aldrig opdaget, hvem der havde væltet muren. Den blev hurtigt bygget op igen, og så blev der ikke snakket mere om den sag. Det er vist kun i nyere tid, at tingene foregår således. Der var ingen lektor Blomme-lignende lærer, som skulle forhøre hver enkelte elev må mere eller mindre behagelig vis.

Men hvordan kan det egentlig være, at elever bliver mere og mere respektløse, når det kommer til lærere. Højest sandsynligt bunder svaret i, at man ikke længere må yde vold mod børnene. Lærere er altså ikke længere en stor trussel for elever, da det værste de kan gøre er at skrive en sølle lille seddel til forældrene. Jeg tror alligevel, at der er flere aspekter, der spiller ind over. Vores samfund har i den grad udviklet sig, og det at være lærer bliver ikke længere betragtet som værende af meget høj status, som i gamle dage, hvor de til og med blev påtalt som Hr., Fru og Frk. Begge mine forældre er uddannede lærere. Min mor kvittede år tilbage og min far leder ihærdigt efter et nyt job, og det er ikke uden grund.

Alt i alt, er der ikke meget at gøre ved den manglende respekt, men hvis man spørger mig, kunne størstedelen af folkeskoleelever godt tage at stramme lidt op. Det er op til eleverne selv, hvordan og hvorledes de vil opføre sig, men med egne erfaringer kan jeg være sikker på, at alle ville få langt mere ud af skolegangen, hvis blot der var lidt gensidig respekt mellem elever og lærer. Det er i hvert fald hvad jeg har lært af at gå i skole.

Fie Hald Amelung har gået i grundskole i Rødovre